Ч. 92 (11.433). Львів, четвер 25. квітня 1929. Pocztowa opłata zaniesiona ryczałtem. Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно. в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

З історичної перспективи.

Львів, 24. квітня 1929.

Перед трьома днями минуло девять літ від „заключення" т. зв. варшавського договору між Річипосполитою Польською і „верховною владою" УНР „на чолі з Гол. Отаманом п. Симоном Петлюрою."

Чому саме ми пригадуємо цей акт, який сьогодні є вже лише актом історичним, діючо недійсним, хоч у деяких українсько-емігрантських колах усе ще є він угольним каменем з одного боку їхньої сумної емігрантської вегетації, а з другого їхніх мрій, сподівань і надій. І не лише в емігрантських колах, не лише в таборі одної з „договірних" сторін.

Згадуємо цей акт тому, що він був виявом деякого історичного атавізму; де в створених умовинах він був одним з найгірших актів „нашої" післявоєнної дипльоматичної діяльности; бо він, хоч зразу з обєктивного становища був мертвородженний, паперовий (не вважаючи на спробу його здійснювання), все-таки дав політичний напрямок частині української еміграції, став батьком ризького трактату. У варшавському договорі — як у зеркалі — відбилися історичні польсько-українські взаємини. В ньому закреслено в загальному і дальший розвиток тих взаємин. Згадуємо про цей акт іще й тому, що живуть і проводять свою діяльність з одного боку еміграційний „голова Української Держави" Андрій Лівицький, а з другого Ян Домбський і Валеріян Славек.

Поминаємо те, що з правної точки погляду той акт був неважний, бо заключуючі його з боку УНР не мали мандату, а опісля апробати Директорії, єдиної правної влади УНР., яка свої революційно-конституційні повновласти одержала від Трудового Конґресу. На варшавський договір дивимося як на факт, не входячи в його правну основу, як на факт, якого активним виявом був похід на Київ.

Варшавський трактат по формі і по суті був не договором, тільки диктатом. Він був заключений представниками Польщі з представниками Гол. отамана Петлюри (одного з членів Директорії), але в імени УНР. і був заключений як акт, подиктований побідною стороною побідженому контрагентові. „Побідник" брав усе реальне, а „побідженому" залишав можливе в дальшому розвитку подій, але можливе тільки в означених рамках. Польське представництво визнавало в цьому диктаті „*право* України на *незалежне* державне істнування" в межах, які будуть встановлені в рамках можливости (з пограничними сусідами), та визнавало Директорію УНР. на чолі з гол. отаманом п. Симоном Петлюрою за Верховну Владу УНР."

Границю між Польщею й УНР встановлено вже в договорі, повівши її від Дністра вздовж Збруча геть аж вгору до Припяти. Територію на схід від цього кордону до *кордонів Польщі 1772 р.*, якщо вона якимнебудь способом буде осягнена (шляхом збройним чи дипльоматичним) признано Україні.

На „основі взаїмности" зобовязано успорівнаного контрагента до признання культурно-національних прав полякам на Правобережжі, обіцюючи „в не меншій мірі" признати такіж права українцям в Польщі. Але під „національно-культурні права" поляків створено реальну основу, привертаючи в аграрній ділянці „юридичне становище землевласників польської національности" аж до часу розвязання аграрного питання конституантою.

Отже польська сторона реально одержала кордони з УНР, не лише попереджуючи розвязку галицької справи, але й зберігаючи за собою половину чисто української Волині та території на захід від неї. Польська сторона забезпечила національно-культурні права пів міліона поляків і польську велику земельну власність на Правобережжі. Реальне забезпечення цих прав і цеї власности давала польська мілітарна окупація Правобережжа, про що ніяких сумнівів не лишала військова конвенція між Польщею й Україною з 24. квітня 1920. На основі тієї конвенції польська військова акція обіймала тільки Правобережну Україну, а в тій акції уенерівські військові відділи були лише декоративним додатком до польської армії. Розуміється, весь реальний тягар тієї акції мала нести Україна, але фактична влада на території Правобережжа залишалася за „союзником".

Щож на основі цього договору одержала УНР?

Вона одержала від польської сторони „*право* на незалежне державне істнування" в невідомих на схід від означеного кордону межах, а докладніше можливість посідання території на схід від означеного польсько-українського кордону до східних кордонів колишньої Річипосполитої (з 1772 р.).

Українські „договірники" тією умовою не осягали нічого. Навпаки, основно нищили всі свої моральні осяги. Вони поставили проти себе все свідоме українське громадянство, головно відштовхуючи від себе галицьке громадянство, найсвідоміший елемент, найбільш підготований до державного будівництва. Але одночасно вони відштовхували і весь український загал, який навіть в найгірших умовинах не міг погодитися з польською розвязкою української проблеми. Бо колиб навіть тодішні керманичі УНР. створили були „малу Україну" на б. російськім Правобережжі, то тим не заспокоїлиб ані мінімальних змагань українського народу, ані не унешкідливилиб більшовицької небезпеки, а лише відсунулиб ту небезпеку від Польщі, сталиб польськими „граничерами". Очевидно, й ці можливости були зразу засуджені на смерть, бо тодішні керманичі УНР. (ну, і теперішні!) привертаючи польське велике землеволодіння на Правобережжі, вже зліквідоване революцією, звертали боєвим фронтом проти себе селянство, себ-то той чисельний і єдино міродайний український елемент, на якому вони бажали опертися. Привернення польського великого землеволодіння мусіло автоматично потягти за собою і привернення землеволодіння російського та всякого іншого, а тим самим знищити соціяльно-революційні здобутки селянства. Влада з такими засобами державобудівництва мусілаб бути владою опереткового, а її твір — скорше чи пізніше — мусів бути зліквідований і або приєднаний до Польщі, або до Лівобережжа. Варшавський договір у перспективі можливої реалізації міг тільки продовжити трагедію українського народу, відновлюючи часи руїни з XVII. ст.

Варшавський договір має богато анальогій в нашій історії, але ні одна з них не покривається з ним у цілости. З одного боку є він схожий до акції Тетері чи Ханенка, з другого подібний він до Андрусівського договору. Але Тетеря й Ханенко проводили свою роботу як підданці Його Королівської Милости, а українські творці варшавського договору — як представники української національної й соціяльної революції. Андрусівський договір заключували Польща й Росія, трактуючи Україну як обєкт, а тут Україна виступала нібито як субєкт права.

Варшавський договір був тим, що зліквідував українську визвольну боротьбу, дав усі ресурси в руки сильнішого контрагента, а всі мінуси представникам УНР. Одночасно дав він найсильніші агітаційні атути більшовицькій пропаганді. Варшавський договір створив основу під ризький трактат з 18. березня 1921, бо коли великі національно-українські території міг відступити Польщі представник національного уряду А. Лівицький, то чому не міг цього зробити „заступник інтересів України" в Ризі інтернаціоналіст Йоффе. Рішення Ради Амбасадорів було тільки льогічним продовженням варшавського договору, який по суті був диктатом.

Так з історичної перспективи, з перспективи девяти літ представляється т. зв. варшавський „договір".

Радянська Україна.

Всенародня Бібліотека України.

Всеукраїнська Академія Наук перевела силами окремої своєї делегації провірку Всенародньої Бібліотеки України. Познайомившись потім з вислідом провірки Академія приняла резолюцію, з якої виходить, що Всенародня Бібліотека України має величезні досягнення, але рівночасно не позбавлена вона й деяких хиб, що випливають з обставин. Академія висуває до Бібліотеки такі домагання: пильнішого і точнішого доповнювання її закордонною літературою, зокрема ж заповнення прогалини за час від 1914 до 1926 р. В тім часі до бібіотеки не напливали закордонні видання; значного збільшення грошових засобів бібліотеки на її оперативні та господарські потреби; вбудування для бібліотеки окремого, забезпеченого від пожежі будинку, що примістив би півтора міліона томів книжок. Далі стверджує постанова Академії, що досі бібліотека вспіла впорядкувати 1,450.000 книжок і розмістити на відповідних полицях.

Вистава закордонної техніки в Харкові.

Дня 14. квітня ц. р. відкрили в Харкові виставу закордонної техніки. Експонати виставки мають знайомити радянських господарників з останніми конструкціями закордонних машин. Мета такої виставки „дати можливість робітникам радянських підприємств і всему технічному персоналові вивчити закордонні зразки і поступово полагоджувати власне виробництво таких машин". Всі машини, які виставлені, належать до 30-ти закордонних фірм. На виставі пробудуть вони аж доки їх не розпродадуть.

Повінь на Україні.

„Комуніст" з 16. квітня повідомляє, що повінь спричинила великі шкоди особливо на Дніпропетровщині. Більша частина міста Павлоград та села Вербки, Олексіївка, Городище і Терезівка опинилися під водою. В Павлоградському районі вода залила 1339 будівель, з чого 806 цілковито знищила. У новомосковському районі вода зруйнувала 940 забудовань, знищила муровану дорогу та зірвала два великі мости. 373 родині з того району остало без домів і засобів до життя. У Васильківському районі вода залляла 210 забудовань, у Перещепинському 60 селянських господарств, а в юріївському 77 сел. господарств. Втрати, які спричинила повінь, виносять у павлоградському районі пів міліона карбованців, у новомосковському районі 150 тисяч карбованців, а в васильківському 15 тис. карб. Організацією допомоги потерпівшим від повені займаються урядові чинники.

„Антирелігійний карнавал" у Київі.

Під таким вимовним наголовком стрічаємо в київській „Пролетарській Правді" з 21. квітня ц. р. окрему статейку, в якій між іншим читаємо: „Згідно з ухвалою першотравневої комісії на Комсомол України, культурний відділ окружної професійної ради та на спілку безвірників вложено завдання зорганізувати у Київі в ночи з 4. на 5. травня ц. р. антирелігійний карнавал. Своїм змістом карнавал має пропагувати культурну революцію, культурний побут та знання, протиставлячи їх релігійній темряві та релігійним забобонам. Крім того карнавал має показати клясовість релігії, довести, що релігія є знаряддя панного клясового ворога, гальмо в нашій боротьбі за нове соціялістичне суспільство". Далі розроблена в статті ціла програма того оригінального карнавалу. Наводити її нема потреби. Зацитованого досить, щоби зрозуміти, до чого прямують комуністи та яких наївно-глупих засобів уживають на те, щоби нищити віру.

Антирелігійний музей у церкві.

В Прилуках на Полтавщині ухвалив місцевий виконавчий комітет закрити катедральну церкву та зорганізувати в ній протирелігійний музей.

Роззброєння.

Протест Літвінова на комісії в Женеві. — Справа хемічної війни. — Проєкт Америки.

На останньому засіданні підготовчої комісії для роззброєння Літвінов передав голові комісії довшу заяву, в якій протестує проти того, що комісія рішила не розглядати внесеного ним проєкту роззброєння. На думку Літвінова, дотеперішній досвід оправдує песимізм і недовіря, з яким відносилася радянська делеґація до праці комісії і властиво їй треба би було відмовитися від дальшої участи в працях комісії. Мимо того радянська делеґація рішила далі лишитися в комісії, щоби показати свою добру волю й усунути можливі закиди, нібито через неї не дійшло до порозуміння. Делеґація буде далі старатися зробити працю комісії успішнішою.

Сама комісія перейшла до розгляду того розділу проєкту, який трактує про заборону хемічної війни, а який вироблений у 1927 р. Відповідний протокол про заборону хемічної війни, уложений в 1925 р., ратифікували досі такі держави: Німеччина, Австрія, Бельгія, Єгипет, Італія, Франція, Польща, Румунія, Югославія, Туреччина, Радянський Союз, Венецуеля і Ліберія. Одначе цей протокол дуже загальний і треба його доповнити ріжними конкретними постановами. Ці постанови містить у собі проєкт 1927 р., на який дали свою згоду делеґації Бельгії, Польщі, Югославії, Румунії та Чехословаччини. Цей проєкт містить у собі заборону підготовування й приноровлювання хемічних та бактеріольоґічних засобів війни.

Німецька делеґація внесла додаток до цього проєкту, а саме, щоби заборонити кидати якінебудь руйнуючі засоби з літаків. В часі дебати на внесення Літвінова обговорено також можливість (розділ про заборону хемічної та бактеріольоґічної війни) вилучити з проєкту й уложити окремий протокол, як додаток до протоколу 1925 р., щоби таким чином якнайшвидше довести до можливо загальної заборони газової війни. Цю пропозицію крім Літвінова підтримував граф Берисдорф та японський делеґат Сато. Дебати в цій справі будуть вестися на комісії далі.

На дальшому засіданні комісії виступив делеґат Америки і заявив, що новий уряд президента Гувера має рішучу волю дійти до порозуміння з найголовнішими морськими державами в справі зменшення морських зброєнь. Злучені Держави, — казав він, — готові прийняти в основу дискусії проєкт 1927 р. про устійнення тонажу воєнних кораблів ріжних катеґорій для окремих держав. Пакт Келльоґа, по думці якого всі держави світа зреклися зачіпної війни, витворив нову ситуацію, яка дуже полекшить переведення заходів до роззброєння. Цей виступ американського делеґата повитали з признанням у своїх промовах делеґати Великої Британії, Франції, Радянського Союзу, Італії та Японії.

Після цього продовжувано далі дискусію над хемічною війною і в цій дискусії забрав слово польський делеґат, генерал Каспшицький, який зазначив, що лише солідарне поступовання всіх держав з приноровленням відповідних санкцій може ухилити небезпеку хемічної війни.

До історії одної конфіскати.

Слідство проти д-ра А. Чайковського.

Як відомо читачам „Діла", староство в Тернополі рішенням з 3. січня 1929 р. зарядило конфіскату повісти Андрія Чайковського „До Слави", що є другою частиною його великої історичної повісти в шести частях під назвою „Сагайдачний", по причині її протидержавного змісту.

В цій справі вніс пос. д-р Ст. Баран інтерпеляцію в соймі, подану свого часу в цілости в „Ділі", на яку досі не наспіла ніяка відповідь. На основі цеї інтерпеляції обговорив згадану конфіскату в сенаті сен. В. Бараник у своїй промові в дискусії над бюджетом міністерства внутрішніх справ.

Згідно з законом справу конфіскати спрямовано до окружного суду в Тернополі, котрий видав рішення, яке як історичний документ хвилі подаємо нижче в дослівному перекладі.

Суд окружний, відділ VI. в Тернополі.

Ч.: № VI. 11/29, дня 9. січня 1929 р.

„В Імени Річипосполитої Польської!

Суд окружний в Тернополі по вислуханні внеску прокуратора при тімже суді рішив затвердити доконане староством у Тернополі в дні 3. січня ц. р. заняття брошури під назвою „До Слави", написаної Андрієм Чайковським з Коломиї, виданої видавництвом „Чар Зілля" з Тернополі, відбитої в друкарні В. Крелля в Тернополі, тому що зміст цеї брошури містить знамена злочину, а саме:

„У вступному уступі на сторінці 5 означує автор „Запорожську Січ" як окрему державну одиницю, в котрій козацтво переживало погром Жулкевського, гльорифікуючи там бунт Наливайка проти передподілової Річипосполитої Польської.

„На сторінці 7 автор згадує, що „Запорожжа" було в часі цього бунту „республикою", значить, не узнає тодішньої суверенности над цею частиною краю польської держави, а тим самим перекручує історичний стан річи єдино тому, щоби викликати в українському громадянстві ненависне переконання, що польська держава тоді цю частину краю забрала силою.

„На сторінці 103 і 104 автор виступає з ненавистю проти греко-католицького обряду (унії), підчеркуючи, що його введено для спольщення тих, що з православія переходять на цей обряд і що Польща веде з православіям боротьбу на життя і смерть. Автор висказує повищі слова заслонюючися архимандритом Плетенецьким, що походив з Малопольщі (Галичини), котрий в часах Сагайдачного був настоятелем „Печерської Лаври".

„На сторінці 134 і 136 автор, заслонюючися дальше історичним Плетенецьким, висказується, що Київ мусить бути джерелом цілої України, з котрого має виходити соняшне світло і огрівати всі українські землі, значить, змагає виробити в українському громадянстві переконання, що Київ має бути осередком життя для всіх земель, що їх замешкують українці, а тим самим для східних земель Річипосполитої.

„На сторінці 153 називає поляків мешкаючих на Україні „зайдами Річипосполитої Польської".

„На сторінці 154 автор висказується обидливо про істнуючих польських героїв і згадує, що „Жулкевський над Солонцею не вимордував цілої України і що український нарід буде вічно бунтуватися проти панів, що пристануть до „ляхів".

„На сторінці 157 автор висказується, що латинський обряд може був би добрий, коли виходив з Риму, а не з Польщі, значить, поглиблює ненависть в українському громадянстві до польської держави.

На сторінці 164 автор, заслонюючися дальше історичним архимандритом Плетенецьким, висказується, що почин (бунт) його і Сагайдачного перейде на покоління і що на кістках мучеників повстане Україна і запаніє над всіми українськими землями, а тим самим і над східними землями Річипосполитої. В цьому уступі змагає він представити, що це осягнеться великими жертвами, наукою і мечем.

„На сторінці 178 і 179 автор заслонюючися історичним Сагайдачним, висказується, що зі смертю кн. Олександра Острожського Україна стратила можливість опору набігам поляків, називаючи їх „ляхами", підчеркує, що добираються до серця України, і що український нарід повинен так зорґанізуватися, щоби Польща з ним числилася.

„На сторінці 183 автор висказується, заслонюючися історичним Сагайдачним, що Наливайка й інших бунтівників вивезли поляки до Варшави збіджених, зломаних і закутих в кайдани та обдертих і що жовнірі гетьмана Жулкевського страшенно над ними знущалися, трактуючи їх як звичайних розбійників. Автор називає

ВОЛОДИМИР БІРЧАК.

БЕЗЖУРНІ ДНІ. [40]

Оповідання.

(Продовження.)

Грицькові подобався момент і що тільки Стецько скінчив, Грицько встав собі з місця і кричав, до слів розкладаючи руками:

— О андрес атенайоі!

— Демостен! Правдивий Демостен! — усміхнувся пан-отець Також осьма кляса, памятаю, памятаю. Чудові часи! А при матурі обчислив я віддалення місяця від землі, тяжке питання: віддалення місяця від землі!

— І я мав це питання при матурі — відповів Грицько. — Обчисляється це ось так — і мов у горячці став Грицько кидати сінусами й танґенсами. Пан-отцеві і це заімпонувало, він стиснув їм обидвом руки і перепрошував, що відразу на них не пізнався. Потім спитав:

— Прошу не гніватися, з ким маю честь?

Коли вони вдруге подали свої назвища, виявилося, що Грицьків старший брат і пан-отець були добрими знайомими. Пан-отець здіймив фотографію із стіни і там рамя об рамя стояв Грицьків брат і пан-отець. Радости не було тепер кінця.

— Де ваш брат тепер? Як йому ведеться? Мій щирий друг і приятель! А ви, панове, не гнівайтеся, що я приняв вас так нечемно, але по селах волочиться всяке. А з тим моїм кожухом... Дурний кожух, але моєї жінки не було тоді дома й тепер вона не дає мені жити, день в день випоминає, що я дав себе так легко обікрасти! До смерти має жінка агут проти мене. Але пождіть ви змучені, йду повідомити жінку, що маємо честь витати таких рідних гостей.

XXXI.

Небавком сиділи вже при обіді.

Пані-матка була висока, худощава, а з її живих очей, з її живих рухів та з усього її поведення так і було видно, що вона держить не тільки всі чотири кути хати, але що й у парохії і в церкві дещо значить її слово. Біля неї засіло четверо її малих діточок, що тільки й те робили що мама їм казала

Пан-отець був якийсь малий, несміливий до своєї жінки.

— Манусю, оці панове — це правдиві вже студенти! — прихвалював пан-отець гостей. — О, я вже тепер знаю, як поступати! Ми іспит відбули! І мушу сказати, що випав на честь і славу іспитованим. Я давно забув уже все, вони говорять як з горячки! Латина — знають латину, грека — греку тереблять як фасолю, а математика — говорять як зі сну, розумні, вчені, що рідко де знайти! А цей рідний брат мого найщирішого друга.

— Як злодії вкрали коні, ти стайню замикаєш! — відповіла з терпким усміхом паніматка.

— Ти знов про той кожух!?

— Мамцю, нехай мамця вже не говорять про той нещасний кожух! — прошептала з шестилітня дівчинка.

— Дурнику, тихо! — кинула пані-матка в бік доньки. — А про кожух я все буду говорити! До самої смерти буду день в день говорити! Панове, подумайте, розсудіть самі! Мій чоловік приняв незнайомого, невідомого чоловіка під свою стріху, приняв тому тільки, що той сказав, що є медиком. Як можна так поступати? Як можна невідомого, незнаного впустити в свою хату на ніч?! Скільки разів говорила я про це чоловікові! Ну, не слухає, не слухає мене, аж доковувався, в зимі буде без кожуха, бо нового не позволю я тепер купити! Ходи голий, дзвони зубами, інакше не навчу тебе!

— Це все вже минуло і шкода часу про це говорити — промовив несміливо пан-отець.

— Не минуло ще! Не шкода ще часу і доти буду тебе вчити, аж навчу. А пустив ти вже до хати ночувати — позамикай усе! Чому не замкнув ти шафи? Чому не замкнув дверей від кімнати, де він ночував?

— Алеж він утік вікном, Манусю, яж казав тобі вже! Вікном!

— Під вікнами треба наставити дошки з повбиваними цвяхами, щоб такий злодій зараз зачіпився. Але найважніше: як можна приняти до хати незнаного, чужого? Як можна йому вірити?! І ще кому? Якомусь медикові! Я лікарям не вірю, це все шарлятани.

Тут обрушився вже Грицько як медик та будучий лікар.

— Що? І ви медик?! — спитала здивована пані-матка. — О, це не зміняє річи. Не вірю лікарям, бо й що знає такий собі лікар? Мого батька лікувало десять лікарів, аж баба, проста баба із села, Горпиною звали, вилічила його.

— Що й помер! — докинув злобно панотець.

— Помер, бо знову слухав лікарів! — відповіла скоро пані-матка.

— Бо баба Горпина із своєю аптикою вже не була в силі помогти — докинув знову пан-отець і всміхнувся кутиком уст.

(Продовження буде.)

Наливайка першим лицарем і похваляє бунт проти Польщі.

„На сторінці 185 і 188 автор, заслонюючися дальше Сагайдачним, висказується, що Польща нищить український нарід і найкращий військовий матеріял.

„Вже самим затитулованням книжки „До Слави" автор символізує вчинки Сагайдачного, який будучи підданим передподілової Річипосполитої Польської і походячи зі Самбора, приготовив бунт козаків і виступив збройно проти Польщі, значить, захвалює його повстання. Змістом знова на више згаданих сторінках дихає ненавистю і побуджує до погорди проти польської держави, через що може викликати у сучасному українському громадянстві ірредентистичний фермент, а щонайменше ослабити льояльність супроти польської держави, що це є його інсинуація, а не факти оперті на якихсь історичних джерелах.

„Інкримінований зміст цеї книжки заключає отже знамена злочину з § 65 закона карного, що узасаднює заняття брошури".

„Забороняється і т. д.

Островський в. р.

Не конець на цьому. Прокуратор при суді окружному в Тернополі Музика, користуючися постановою § 490 процедури карної, виточив проти п. Василя Семчишина в Тернополі як видавця „Чар-Зілля" і д-ра Андрія Чайковського, адвоката і письменника в Коломиї карно-судове доходження до ч. Ст. 186/29 за злочин публичного заворушення з § 65 а) зак. кар. Постанова § 490 проц. кар. була в практиці майже мертвою, бо з правила не приноровлювано проти автора і видавця так званого субєктивного карносудового поступовання, себто не потягано їх до карносудової відповідальности, за виїмком хіба — і то незвичайно рідко — за злочин головної зради з § 58 і 59 зак. кар. і прокуратура та карні суди вдоволялися звичайно так званою субєктивною з § 493 проц. кар. себ-то самою конфіскатою друку і забороною його поширювання.

Суд окружний, відділ X. в Тернополі (судья слідчий д-р Янеллі) на повищий внесок розпочав проти п. Семчишина і д-ра А. Чайковського карносудове слідство за злочин з § 65 а) зак. кар. до ч. Vr 174 29. В. Семчишина переслухано в Тернополі, а д-ра А. Чайковського в дорозі реквізиції через суд окружний в Коломиї і він згідно з постановою § 198 проц. кар. долучив до актів слідства замісць особистих зізнань в суді обширну оборону на 25 сторінках битого машинового письма, де точка по точці на основі цитатів з історичних творів польських і українських істориків, якими користувався при писанні своєї історичної повісти „Сагайдачний", обиває мотиви повищого рішення суду окружного в Тернополі. Підчеркуємо, що в інкримінованому судовому рішенні цитовано мильно виписки зі сконфіскованої книжки, що автор виказує на фактах, а тим самим ошибочні і мотиви рішення. Також кидається в очі незнання української мови у феруючого рішення і для приміру подаємо, що слово *почин* (ініціятива) розуміє автор рішення як *„бунт"!*

Не місце тут і не пора з процесовокарних мотивів наводити цю цікаву оборону 73-літнього нестора галицько-українських письменників, бо думаємо, що прийде час, що всі акти цеї справи оголоситься друком як причинок до історії сучасних відносин. Наводимо тільки докладно постанову § 65 а) обовязуючого у нас австрійського закону карного, яка звучить:

„Винним злочину заворушення публичного спокою стається той, хто публично або перед кількома людьми, або в друках, розширюваних письмах, або в картинах: а) старається підбурювати до погорди або ненависти проти особи цісаря, проти цілости держави, проти форми правління або адміністрації держави".

Карою за цей злочин є тяжка вязниця від одного року до пяти літ, а компетентною до видання вердикту про вину є лава присяжних.

Тут тільки зазначуємо, що § 65 а) кар. зак має на меті охорону цілости держави, очевидно *тепер істнуючої*, а не цеї, що істнувала перед трьома сотнями літ, як також охорону *теперішньої* форми правління і *теперішньої* адміністрації держави.

Колиб йти за думкою старости, прокуратури і суду в Тернополі, то взагалі критика відносин передподілової Польщі була би неможлива, бо над кожним істориком висіляб гроза санкції § 65 а) зак. кар. і тоді, як слушно каже д-р А. Чайковський, треба би потягнути до карносудової відповідальности за злочин з § 65 а) зак. кар. примірom відомого живучого польського історика д-ра Михайла Бобжинського, що у своєму творі „Dzieje Польщі в зарисі", котрим у великій мірі користувався наш автор при писанні своєї повісти „Сагайдачний", — давав часто негативне освітлення польсько-українських відносин з часів Сагайдачного і вину за ці негативні відносини клав по стороні Польщі та її тодішніх урядових органів на українських землях.

Яка буде дальша доля слідства, невідомо. А воно протягається. В ціли його приспішення інтервеніював дня 12. ц. м. пос. д-р Ст. Баран у слідчого судді д-ра Янеллього, а дня 18. ц. м. вніс іменем обох обвинувачених окреме письмо до суду окружного в Тернополі, щоби скоро покінчено слідство і передано акти прокуратурі. З інформацій, уділених д-ру Баранові виходить, що мають бути слухані у цій справі як свідки друкар п. Крель і пресовий референт при старості поліційний підком. п. Кудеревич та щойно тоді прокуратор Музика вирішить, чи справді старенького автора історичної повісти потягнуть перед кримінальний суд. З тим вяжеться і дальша доля самої конфіскати.

За океаном.

Делегат „Рідної Школи" при праці.

Делегат старокраєвої „Рідної Школи" п. Лев Ясінчук, виздоровівши після грипи, уладив уже кілька віч у справі допомоги американських земляків старому краєві, в першу чергу очевидно „Рідній Школі". Такі віча відбулися у Вунсакет, Р. Ай. (7. квітня), в Ансонії, Конн. (14. ц. м.) і в Пасейку, Н. Дж. (21. ц. м.). На день 28. ц. м. заповіджене віче в справі „Рідної Школи" в Бостоні, Месс. Українська преса в Америці закликає наших людей до масової участи в цих вічах і до жертвенности на потреби українського шкільництва під Польщею, вказуючи на те, що підтримка „Рідної Школи" в старому краю є національним обовязком всіх без виїмку заокеанських українців. Помогти рідному краєві наказує американським українцям національна честь і безпримірно важке положення українського шкільництва під польською владою.

Шевченківський концерт у Філядельфії.

В галі „Української Громади" при 23-ій і Брави ст. відбувся 30. березня Шевченківський концерт, уладжений заходом і силами Драматичного Кружка ім. Т. Шевченка. На цьому концерті виступив перший раз мішаний хор кружка, що зорганізувався недавно і згуртував дотепер 35 співаків, головно з тутешньої нашої молоді. Численно зібрана публика витала щиро появу цього хору, що виступив у гарних народніх костюмах та відспівав удачно „Заповіт", думу „Ой, Морозе, Морозеньку" в мало відомім оригінальнім укладі Я. Галя, Кошицевого „Ченчика" та Леонтовича „Ой, пряду, пряду". Поява цього молодого хору є приємною несподіванкою для української громади Філядельфії, яка від довгих років не мала ніякої співацької організації. Побіч діточого хору, зорганізованого центральним комітетом, це друга співацька група в нашій громаді. Добре випали сольові продукції, виконані місцевими силами, а саме співацькі соля п. А. Задорожної (сопран), М. Лошньовського (тенор) і малої Олі Воробець, фортепянове сольо Марії Куничии і дует (форт. і скрипка) молодого скрипача Намаки й М. Куничии. З деклямацій треба відзначити деклямацію п. Ганни Бабій „Хустина". Добрі були теж деклямації М. Лошньовської, М. Бурак, М. Луцика і І. Бучацького. Зібрана громада щиро витала запрошеного з Ню Йорку гостя, відомого артиста М. Зазуляка, що відспівав низку сольових пісень. Святочну промову мав п. Володимир Левицький. Концерт залишив гарне враження у слухачів, що розходились домів з повним вдоволенням і бажанням дальшого розвитку для кружка та його хору.

(„Америка").

2.000 козаків вибирається до Америки.

2.000 козаків, які досі проживають в Югославії і Болгарії, сподіваються вже небаром одержати дозвіл і гроші на переїзд до Злучених Держав. Секретаріят Ліги Народів помагає їм дістати дозвіл, а приятелі в Америці стараються добути гроші. Вони пішлиб там до робіт у Філядельфії, Дітройт і Шікаго. Це козаки кубанські, терські і донські. Вони у великій більшости українці. Богато між ними і свідомих національно українців, але все таки вони всюди виступають перш усього як козаки, котрі обстоюють самостійність своїх козацьких країв. Провідником тих 2.000 козаків є кубанський козак генерал Дейнега, котрий живе тепер в Югославії. В Америці козацтво сподівається заняться теж мистецтвом, особливо хоровим співом і танцями, а також і спортом.

„Цар"-самозванець на Україні.

„Цар Михайло". — „Царівна Ольга". — Хто вони? — Як жили і на що рахували? — Кінець „царя" і „царівни".

На Україні час до часу трапляються події, які дивують нас своєю „оригінальністю" та помисловістю, коли зважити, що відбуваються вони під режімом комуністичної диктатури. Виростають ті події на підкладі темноти і культурної відсталости населення. Але є ще й інша причина того роду „екзотичних" подій, як ось поява „царя самозванця", про яку хочемо писати. За таку причину треба вважати великий соціяльний гнет селянства при комуністичному режімі. Те селянство шукає всякими шляхами порятунку від того гнету. А що подекуди воно дуже темне, то не треба дивуватися, що дає віру навіть всяким „самозванцям", в яких хоче бачити „опікунів" та від яких надіється „рятунку". На ділі ті „самозванці" є дармоїдами і дурисвітами, що легким коштом хочуть вигідно та розкішно жити.

Ось на Уманщині появився „цар Михайло", самозванчий брат Миколи II. Мав він свій „штаб", мав і „царівну Ольгу", а при тім вигідно жив та міг навіть оплачувати своїх „адютантів". В „Пролетарській Правді" з 16. квітня читаємо про історію того „царя" ось що: „Цар Михайло" — це селянин бердичівської округи Микита Жмурчук. В часі великої війни був він військовим санітарем. Вже тоді накрав він багато медичного приладдя і по демобілізації 1918 р. ходив по селах та „лікував" селян. Блукаючи по всій Україні пристав накінець до секти мальованців. Між сектарями хтось вказав йому на те, що він дуже подібний до царя Миколи II. Цю „подібність" і використав Микита Жмурчук, щоби проголосити себе у селі Комарівці (на Криворіжжі) братом Миколи II., „царем Михайлом". Населення приняло цього „новоявленого царя" з захопленням і зложило до його скарбу шість і пів фунта щирого золота.

Ставши так легко „царем" та добувши гроші Микола Жмурчук поїхав до Київа, де придбав собі „корону" і відповідну парадну одежу. Царську „мантію" пошив йому якийсь чернець у Київі за 100 карбованців. Вже в характері „царя" та в повному „царському" одязі появлявся він між населенням Криворіжжа й Катеринославщини. „Царська" каріера Жмурчука почалася ще в 1922 році. У 1925 р. опинився він на Уманщині, де виступив у „короні" та „царському одінні" на зборах мальованців у селі Синиці.

Там знайшов собі довірених помічників в особах селян М. Андрійчука і Г. Симоненка. В тому селі познайомився і з якоюсь Зінькою Сухаревою, яка згодилася стати „царівною Ольгою". Звідти поїхав до Білої Церкви, де сфотографувався в „короні" і потім роздавав фотографії між своїх приклонників „підданих". Далі поселився на т. зв. Михайлівських хуторах недалеко села Синиці, звідки розвивав організаційну діяльність для боротьби з комунізмом. Обіцяв повернути селянам землю на власність та поправити їх долю. В часі тієї „діяльности" законспірувався добре, а таємні збори робив у підземному приміщенні на 6 і пів метра під землею. Дістатися перед обличча „царя" було дуже важко. Коли цього року органи ДПУ явилися в місці побуту „царя", щоби його арештувати, то він боронився при допомозі зброї від 4. год. пополудні до 5-год ранку. Відстрілювався сам і віддав за ніч поверх 400 куль до облоги. Вкінці піддався. В його помешканні найдено дещо зброї, списки членів цієї своєрідної „монархічної" організації та фотографічні знимки.

Разом зі Жмурчуком арештовано Ольгу Сухареву (царівну), братів Закревських, М. Коваленка, священика Каліновського, В. Щербину та ще 31 інших активних учасників тієї організації.

Дня 18. квітня почався в уманському окружному суді процес проти самозванця „царя Михайла" і товаришів. Сам Жмурчук на розправі „німий". Він не зізнає нічого. Зате говорить більше „царівна", що мала при самозванцеві добре утримання. Деякі з обвинувачених зізнають, що Жмурчук платив їм за всякі послуги по 5 до 10 карбованців.

Прем. Світальський виголосить експозе.

Голова клюбу ББ. полк. Славек скликав збори послів і сенаторів Безп. Влюку та зажадав від них, щоби всі рішучо явилися на зборах. Зачувати, що на зборах буде прем. Світальський та виголосить експозе.

—о—

Наслідник полк. Пристора.

На місце полк. Пристора, іменованого міністром праці та суспільної опіки, визначений на становище шефа персонального бюра мін-ства військових справ полк. Богдан Гулевич, дотеперішній командант школи підхорунжих піхоти. Новий шеф обіймає урядування 25. квітня.

—о—

До 13. травня не буде ніодного безробітного...

Дня 23. квітня перед будинком варш. держ. уряду посередництва праці безробітні демонстрували, домагаючися праці. До безробітних приїхав автом мін. праці Пристор та впевняв їх, що „всі матимуть працю. До 13. травня не буде ніодного безробітного. Трохи терпеливости, а працю дістануть усі".

У більшости промислових заведень у Лодзі наслідком вимовлення праці, більше як 30 тис. робітників остало без зарібку. Деякі фабрики стали вже приймати тих робітників, яким вимовили, але на інших умовинах. Фабрики постановили зредукувати працю до 2—3 днів у тижні. Також богато дрібних фабрик постановило перервати працю. В звязи з цим число безробітних зросло до 50 тис.

—о—

ПКО піднесла проц. стопу.

Почтова Каса Ощадности підносить процентову стопу ощадност. вкладок. Замісць дотеперішньої 6 проц. стопи вкладки будуть опроцентовувані до 7 проц.

Привайні банки підвищують диск. стопу.

Представники варшавських банків конферували в справі вислання просьби до мін-ства скарбу, щоби приватним банкам позволено підвищити диск. стопу до 13 проц. Кажуть, що мін-ство скарбу згодиться на підвишку.

—о—

Конференція Шахта за фр.-нім. зближення.

Кажуть, що переговори в справі відшкодувань покінчаться підписанням протоколу, в якім висовані будуть справи, щодо яких осягнули порозуміння. Д-р Шахт конферував із визначними політиками французької лівиці, м. і. в Блюмом, Даладіє та Мальві. Здогадуються, що предметом тих розмов було французько-німецьке зближення.

Пленарне засідання реп. конференції тревало лише 20 хвиль. Голова комісії Ревельсток вложив звіт на тему нім. меморіялу та сказав, що порозуміння на основі цифр того меморіялу неможливе. Тому конференція покликала до життя спец. комісію, якої завданням буде остаточно вредагувати рішення реп. комісії на основі дотеперішнього матеріялу. В склад комісії входять усі представники поодиноких делегацій. Опоіюються, що праці тої комісії потревають 8—10 днів.

Висліди конференції знавців, якої праці потягнуть поза 15. травня, будуть опісля представлені заінтересованим урядам. Тимчасом ріжні групи старатимуться осягнути порозуміння в спірних справах.

Промова Пуанкаре.

Пуанкаре виголосив промову в Бар Ле Дік, у якій м. і. торкнувся справи зменшення союзних довгів. Пуанкаре сказав, що Франція вже поробила такі уступки, що про дальші нема й мови. Колиб конференція знавців не довела до успіху, повернули би до Дозового пляну, який дає Франції повну сатисфакцію.

—о—

Замаскований вільсонізм.

Вашингтонські політ. кола з зацікавленням ждуть, яке становище займуть інші морські великодержави, головно ж В. Британія, до Джібсонового предложення. Сподіються, що президент Гувер хоче у відношенні до Европи вести політику замаскованого вільсонізму, себто приязної співпраці, посуненої аж до оконечних меж.

—о—

Бурі, сніговії, виливи й борвії.

Із Харкова прийшли вістки, що на півдні України та Криму температура впала нижче зера. На Криму морози доходять до — 7 ст., що в такій порі року в цих сторонах небуває. Падуть сніги, лютують бурі та борвії на морі. Засіви, плянтації тютюну та виноградники понищені.

З Вильна повідомляють, що ріки Вілія, Двина, Сервеч і Рудка виступають нагально з берегів. Німан у новгородськім повіті вилив на 3 км. широко. Вода доходить до хат. У Минську вилили води як ніколи досі. Ріка Свислоч залила всі надбережні вулиці та полоси. Люди з надбережних улиць переправляються до середмістя човнами. Побоюються, що вода піднесеться ще більше.

З Мадриду повідомляють, що в півд. части Еспанії лютують страшні бурі. Грім убив в одній місцевости візника і два коні.

З Ню-Йорку прийшла вістка, що в півд.-зах. части Зл. Держав лютували останніми тижнями страшні зливи та цикльони, які заподіяли шкоди на міліони долярів. У м. Тілер (Арізона) згинуло 15 людей. На р. Місісіпі прорвалася гребля. Вода піднеслася до 8 м. над норм. рівень. Ранених і вбитих у цих околицях є около 800. Населення й військо день і ніч працює, щоби змінити підмиті насипи і греблі.

Над Японією перейшов цикльон. Біля рога Еріно (на півд. від Гокаїда) розбився об скелі корабель. Всі подорожні та залога, разом 290 людей старалися рятувати рат. поясами. Два кораблі, що прийшли з поміччю, врятували 97 пасажирів. Решта залоги та подорожніх мабуть затонула, бо пошукування на морі були безуспішні. Врятовані кажуть, що причиною катастрофи був не лише цикльон, але й сніговиця, яка заслонила шлях кораблеві.

—о—

Сесія Ліги Націй в Мадриді не відбудеться?

З Мадриду повідомляють, що червнева пленарна сесія Ради Ліги Націй в Мадриді мабуть не відбудеться з причини студ. заворушень.

—о—

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·92·00—8·92·50, канадійський долар 8·85·00—8·85·50 чеська корона 0·26·50—0·27·00 австрійський шілінг 1·25·50—1·26·00, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50 0·34·80, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00 фунт штерлінгів 43·50·00—43·80·00, радянський червінець 17·50—18·00.

Золото: 20 корон 36·35·00—36·60·00. 20 франків 33·20·00—33·60·00, 20 німецьких марок 41·25·00—41·60·00, 10 російських рублів 46·00·00—47·00·00.

Срібло: Австрійська корона 0·67·00—0·67·50, 5 австрійських корон 3·45·00 3·50·00, австрійський фльорен 1·72·00 1·75·00, російський рубель 2·80·00—2·90·00, копійки за рубель 1·40·00—1·45·00

НОВИНКИ

— **Заняття „Діла".** Львівське Гродське Староство заняло 90. число „Діла" (з дня 23. квітня) за статтю п. н. „Протверезіння серед русинів". Це девяте з черги заняття нашого щоденника в цьому році.

— **Дар „Просвіті".** Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові подає отсим до загального відома, що збірка „Дару Просвіті" в грудні 1928 р. на збіркові листи принесла на терені львівського воєвідства **10.467.11 зол.,** тернопільського воєвідства **15.092.60 зол.,** станиславівського воєвідства **10.711.57 зол. — Разом 36.271.28 зол.**

— **Свято Юрія — святом українського купецтва.** Союз Українських Купців повідомляє: Цьогорічного св. Юрія обходитиме Союз Українських Купців у Львові як перше свято українського купецтва в день 12. травня (в неділю) слідуючою програмою: В 9. год. рано в церкві св. Юра буде відслужена Експ. Митрополитом Андреєм гр. Шептицьким Служба Божа „за всякое прошеніе". В 12. год. в полудне в салях т-ва „Українська Бесіда" (Н. Дім, Рутовського 22) спільне традиційне свячене при участи членів СУК і запрошених гостей. Свято звеличить своєю присутністю Експ. Митрополит Шептицький. День св. Юрія має обходитись рік-річно торжественно, як свято українських купців. (Якщо свято випаде в будний день, то його будуть переносити на неділю). На цьогорічне свято у Львові мають провінціональні Гуртки СУК обовязково прислати своїх відпоручників, а незалежно від цього кожний пров. Гурток має в себе влаштувати ще цього року таке свято з Богослуженням та викладом, чому саме св. Юрій є нашим Покровителем.

— **Весняна студінь.** Деякі метеорольоги пояснюють нам, що дістали ми її в дарунку від Скандинавії через фінський залив. На всьому просторі наших земель температура не виходить поза 2 ст. тепла. У численних місцях приморозок. У мент, коли про це пишемо на дворі починає падати сніг, що йде до нас з півночі.

— **Перший травня.** Чим ближче до цього дня тим живіший рух між тими, що підготовляються до традиційного святкування робітничого свята і між поліцією, яка виловлює всіх небезпечних організаторів прилюдних демонстрацій. Цього року арештування комуністів почались швидше ніж звичайно, бо вже від половини квітня. Одночасно вийшли офіціяльні обіжники, які повідомляли, що заборони прилюдного святкування 1-го травня нема, якщо його не організують протидержавні партії. У Варшаві арештували 21-го ц. м. новий гурт (близько 10 осіб) комуністів, з яких деякі працювали у тайних друкарнях над летючками. Характеристичне явище, що центральний комітет Польської Партії Соціялістичної, а за ним Бунд і Поале-сіоністи, рішили стриматись цього року від походу вулицями. Лише його революційна фракція разом з комуністами підготовляє такий похід.

— **Шибениця за пів морґа ґрунту.** Перед судом присяжних у Перемишлі закінчилась розправа проти двох селян з Мочирадів, обвинувачених у вбивстві дівчини односельчанки Катерини Жовнір. Головним обвинуваченим був пастух Петро Кавій, який за намовою свого господаря, багатія Гната Сидоровича, застрілив кральком Катерину. Г. Сидорович хотів позбутись цієї дівчини, яка була посередньою причиною непорозумінь у його рідні, бо його син Іван закохався в ній, став батьком її дитини, покинув її для іншої і врешті виїхав на роботи до Франції, звідкіля не міг вернутись, бо лякався помсти родини Жовнірів, яка вже раз пробувала його застрілити. Гнат Сидорович обіцяв свому наймитові Кавієві за вбивство Катерини пів морга і 100 зол. Кавій застрілив її, але слідство ствердило його вину, до якої він і сам згодом признався. Суд засудив його на шибеницю, а Гната Сидоровича за намову до злочину на 6 літ тяжкої вязниці. Справу розбиратиме ще раз вищий суд, бо оборонці засуджених внесли рекурс.

— **Пропав рукопис.** Великий Міський Театр у Львові підготовляв до вистави стару, мало відому народню песу Я. Н. Камінського „Твардовський на Кшемьонках", досі невидану. Коли управа театру подбала за відпис песи і її сценічну редакцію, тоді цей одинокий примірник хтось украв. Працю треба починати наново від копії.

— **Смертність у Львові.** В місяці березні ц. р. вмерло у Львові 274 особи, з того 140 мущин і 134 жінки. Після віроісповідання вмерло 148 осіб римо-католиків, 39 греко-католиків, 83 жидів і 4 особи іншої віри. У віці до 14 літ вмерло 47 осіб, від 15—19 — 5 осіб, від 20—29 — 15, від 30—39 — 8, від 40—49 — 6 осіб, а понад 59 літ — 10 осіб. Причини смерти були такі: на віспу вмерло 2 особи, на грипу 1, на червінку 1, на сухоти легенів 41, на сухоти мозку 10, на рака і злосливі новотвори — 28, на сухоти інших органів 10, на запалення мозкових поволок 2 особи, на удар мозку 16, на органічні хороби серця 40, запалення олегочної 2, запалення легких 33, на інші хороби віддихових доріг 2, хороби жолудкові 5, запалення жолудка і кишок 2, запалення сліпої кишки 1, на пропуклину 2, на запалення нирок 1, на пологову горячку 2, на недостаточний розвиток 10, від старости 30; насильних випадків смерти було 5, самогубств 2, інших хоріб — 26.

— **Марева війни.** Місцева польська преса приносить таку новинку: „Слідчий виділ у Тернополі арештував Миколу Проця, бувшого капраля української жандармерії за те, що в місяці січні 1919 р. підчас повороту австрійських військ з Росії доконав грабункового душегубства. У донесенні до прокуратури поліція подає, що Проць у критичнім часі зустрів на полі біля фільварку гр. Реєвої в Микулинцях поручника 2-го полку тарнівських уланів, нествердженого прізвища, і двічі вдарив його багнетом у голову, спричинюючи смерть, після чого стягнув із убитого поручника ціле вбрання". Арештований, пишуть, мав признатись до злочину, пояснюючи, що збив поручника у службі, коли цей, інтернований, пробував утекти.

— **Конференція істориків у Венеції.** 6-го травня збереться у Венеції третя конференція міжнародного комітету історичних наук. Головним пунктом денного порядку буде справа вступу до комітету двох організацій, які досі не є його членами, а саме: української еміграції та Канади.

На конференції буде прочитане справоздання про працю над міжнароднім річником історичної бібліографії, який небавком вийде з друку і друге справоздання про ватиканські архіви. Конференція радитиме над одним практичним питанням: як улекшити історикам ріжних країн доступ до архівів.

— Сини посла Грінбавма. Варшавський „Експрес Поранни" приносить інформації про арештування в Лодзі Лазаря Грінбавма, сина відомого посла-сіоніста. Його арештували на засіданні в приватній хаті якогось Аврама Броновського, де було ще 5 інших „комсомольців". Поліція ствердила, що Лазар Грінбавм належав до комуністичної партії під псевдонімом „Адек". Він був студентом прав у Варшаві і мешкав у свого батька посла. Після його арештування поліція зробила трус у помешканні посла Грінбавма і там найшла чимало паперів про комуністичну працю Лазаря, а також денник його 15-літнього брата, з якого виходить, що він горднй тим, що його викинули з гімназії за комуністичну пропаганду. Всупереч тим звісткам жидівський „Наш Глос Вечорни" впевняє, що підчас цієї ревізії нічого компромітуючого у хаті посла Грінбавма не найшли. Посол Грінбавм находиться весь час у Німеччині.

— Хто такий льорд Ревельсток. До звістки про смерть льорда Ревельстока, делегата Англії на репараційну конференцію варт додати кілька подробиць. Його справжнє імя Джон Беррінг; він походить зі старої голяндської родини банкирів, яка від часу Вільгельма Оранського осіла в Англії. Прадід помершого льорда Франц оснував у Льондоні банковий дім „Брати Беррінг", що є нині одною з найповажніших фінансов..х інституцій в Англії. Його батько поклав великі заслуги при оздоровленні фінансів в Єгипті та Індії і за це дістав титул льорда Ревельсток. Майже всі члени рідні Беррінг мають титули придбані в державній та суспільній праці. Один із них був віцекоролем Індії, другий представником Англії в Єгипті, третій міністром скарбу. Рідний брат помершого Моріс Беррінг є відомим письменником. Померший льорд, що мав 65 літ, брав участь у громадянській діяльности виключно як фінансіст. Між іншими він завів лад у фінансах короля Едварда VII. Найбільшим його успіхом була поправа фінансів Японії, зруйнованої землетрусом 1923 р. За це дістав від мікада золоту чашу. Від 1908 р. був він генеральним інспектором податків у Корнвелі, визначним членом міської управи Льондону і членом управи державного „Англійського Банку".

— Клемансо передумав. Париський „Тан" повідомляє, що в жовтні має вийти книжка Клемансо про версайський договір. Спонукою до такого твору мала бути замітка в пресі з нагоди смерти Фоша, що саме Клемансо є відповідальний за неповний мир, який хотів Франції забезпечити Фош маршом на Берлін. Як відомо, Клемансо заявляв нераз, що не буде нічого писати про закулісові тайни політики підчас мирової конференції, щоби не робити собі зайвих ворогів і не псувати людям крови. Він хотів ці тайни взяти зі собою до гробу. Але тепер, видко, його терпець увірвався.

— Нерозсліджені явища. Льондонські вчені досліджують небудене медіюм, австріяця Руді Шнайдер. Він приїхав на запрошення славного „Т-ва для психічних дослідів", якого головою є Гаррі Прайс. У першім сеансі брали участь природник льорд Ралей, фізик Льодус і професори університету Ранкін і Пірсон. У салі дослідів поставлено всякі контрольні апарати, що реєструють найменший рух медія і не дають нагоди до „фальшування" явищ. Шнайдер попав у транс аж після трьох четвертей, спітнівши на всьому тілі, почав проявляти свій вплив. У салі на його бажання грамофон грав сентиментальну англійську пісню. Від Шнайдера відділилась легко фосфоризуюча рука, більше жіноча, як мужеська і витягнула з кишені одному з присутніх хустину. Відтак рука перенеслась на цитру завішену на стіні і торкнулась її легко. Цитра вся фосфоризувала так, що всі поруханния були виразно замітні для присутніх. Рука грала сумну англійську мельодію. Відтак схопила на столі олівець і написала на листку кілька слів. Майже одночасно впав у кімнаті стіл, досить віддалений від медія, а кошик у куті сам знявся у повітря і перелетів через салю з такою силою, якби ним хтось кинув. Присутні вчені виключають можливість ошуки. Гаррі Прайс заявив, що бачені явища бентежать навіть найповажніших дослідників.

— Ріжні вістки. На кордоні Франції та Еспанії горять ліси; згоріло чимало хуторів і худоби. — Німецький мандрівник проф. Р. Вагнер відкрив у західній частині Болівії індійське племя Куруґуа, яке живе в первісному стані, без мови, зброї, знаряддя та одіжі. — Минулого місяця було в Варшаві 83 спроб самогубства; з того 23 осіб померло; авта переїхали 43 осіб, з чого 2 смертельно. — Заступник польського посла в Будапешті Лазарський сильно поранений при автовій катастрофі. — Союз чехословацьких лікарів протестує проти державної умови, яка дозволяє приїзджати на практику до Карльсбаду лікарям з Польщі. — Літературну нагороду міста Лодзі 10.000 зол. дістала за цей рік письменниця Софія Ригер-Налковська. — Шахта ч. 36 у Східниці докопалася до 403 м. глибини і дає 65.000 кільо нафти місячно. — У Каліфорнії, в Сан Дієго вдарились два літаки на висоті 700 м. і впали; 6 осіб убитих.

— Антисемітизм на Радянській Україні. Київський совіт видав досить великий комунікат на тему зросту антисемітизму на Україні. Там стверджено, що протижидівські виступи помічаються між робітниками, урядовцями і селянами, а навіть у червоній армії. Коли члени комуністичної партії проявляли себе антисемітами, комуністичні ячейки не реагували на це.

— Страшний гість з Бразилії. У Магдебурзі припинили корабель з бразилійським збіжам в остраху, що на ньому находяться щурі, які можуть мати бацилі чуми. При всіх щедротах долі, яких зазнає Европа, бракує їй нині ще чуми.

З судової салі.

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС ПРОТИ 31 СЕЛЯН З ТЕРНОПІЛЬЩИНИ.

У вівторок, 23. квітня ц. р., переслухувано вже інших свідків прокуратури. На салі розправи вже більше людей, як попереднього дня

Зізнання свідків.

Св. **Беднаж,** тайний агент поліції з Тернополя, під присягою зізнає так: Вже від 1925 р. заобсервовано по селах Тернопільщини підсилену акцію КПЗУ. Вона виявлялася в тому, що закладано по селах комуністичні ячейки, розкидано комуністичну бібулу і відозви з нагоди робітничого свята 1. травня і т. д. Саме розповсюднення тих комуністичних відозв у селі Чистилові та околиці звернуло увагу поліції, яка почала пильно стежити, хто саме належить до КПЗУ. Свідок каже, що поліція ще перед донесенням св. Андрія Юркова стежила за всіми обвинуваченими, бо підозрівала їх всіх у приналежности до К. П. З. У. Ці здогади поліції потвердив опісля св. Андрій Юрків, який їй доніс дня 3. березня 1928 р. про „цілу недозволену працю організації". Але цікаво! Свідок твердить, що св. Юркова переслухано докладно і записано його зізначня до протоколу щойно 3. травня 1928 р. Далі зізнає, що св. Юрків пізнав на вулиці обв. Грінберга і зараз таки доніс про це свідкові. Одначе після переведення на салі конфронтації свідка з Юрковим, який заявив, що він побачив обв. Грінберга на вулиці і вказав його стрічному тайному агентові, св. Беднаж каже, що йому доніс про це агент. Після того прок. передав предсідникові донесення з Тернополя, яке кидає цікаве світло на ролю й діяльність обвинувачених. Матеріяли до цього донесення одержала поліція недавно по зліквідуванні центрального комітету КПЗУ у Львові.

Цілий ряд інших свідків, як Василь Шаварський, його син Петро Шаварський, командант поліції в селі Плотичах Мечислав Колодзей, поліцай Сильвестер Ґжибовський, поліц. Францішек Лясковський і сел. Іван Томашевський нічого цікавого не внесли до розправи своїми зізнаннями. Зате св. Станислав Міллер, учитель в селі Чистилові, зізнає під присягою, що від людей довідався про якісь відозви, які хтось по селі порозкидав. Обв. Цивінського Степана знає добре. Часто з ним дискутував і переконався з розмови, що це свідомий українець. Пригадує собі, що лише раз бачив у нього дві першотравневі відозви. Зноваж св. Францішек Баворовський зізнав, що одержав відозву від обв. Леховського, якою обвинув хліб, як ішов до праці. Зате св. Ян Октавец, комісар поліції, піддержував акт обвинувачення.

З життя наших установ.

Союз Українських Адвокатів.

Дня 23. березня 1929 — як ми вже коротко писали — відбулися річні Загальні Збори „Союза Українських Адвокатів" у салі „Української Бесіди" у Львові, під проводом президента д-ра Костя Левицького.

По звіті з діяльности, який складали: д-р Михайло Волошин, д-р Роман Домбчевський, д-р Мих. Терлецький і д-р Альфред Говикович, уділено на внесення д-ра Вол. Охримовича уступаючому Виділові абсолюторію. Опісля на внесення д-ра Ст. Барана і д-ра Вол. Охримовича вибрано одноголосно через акламацію президентом Союза д-ра Костя Левицького, а першим містопрезидентом д-ра Михайла Волошина та

довершено вибору цілого Виділу, який відтак уконституувався в цей спосіб, що: другим заст. президента і референтом станових справ став д-р М. Глушкевич; секретарем і референтом делегатур д-р Лев Ганкевич; товаришем секретаря і членом редакції „Життя і Права" д-р Роман Перфецький; скарбником д-р Мих. Терлецький; товаришем скарбника д-р Вол. Константинович; господарем і членом редакції „Життя і Права" д-р Ол. Надрага; бібліотекарем д-р Евген Давидяк; референтом фонду підмоги на випадок смерти д-р А. Говикович; референтом оборони прав української мови і особистих справ д-р Вол. Старосольський; товаришем референта делегатур д-р Евген Щуровський та референтом законів д-р Михайло Волошин.

До контрольної комісії увійшли: д-р Вол. Охримович, д-р Іван Кліщикевич і д-р Богдан Савчак.

Успішний розвій Союза як станової адвокатської організації українців; поширення його на всі західно-українські землі під Польщею; доцільна його організація при помочи делегатур, що як посереднє звено між Виділом і членами в краю причиняються до скоординування діяльности всіх наших адвокатів; видавання фахового журналу „Життя і Право" і жива організаційна діяльність Союза, а зокрема його невпинні змагання обєднати в своїй організації всіх українських адвокатів, здобули горячі слова признання, яким дав на зборах вислів **д-р Багриньвський,** адвокат з Рівного від імени українських адвокатів Волиня, Холмщини і Полісся.

Збори закінчено ухваленням резолюцій, якими візвано всіх українських адвокатів, що ще не приступили до Союза, щоби в найближчому часі **вступили в члени;** та адвокатів-членів, щоби всі вступили до посмертного товариського фонду, та для улекшення їм цього вступу рішено **обнизити новим членам вкладки до фонду товариської підмоги** за минулий час на 50 проц. Рівночасно візвано загал українських адвокатів, щоби всякі **непорозуміння між собою полагоджували** при допомозі СУА, а непорозуміння з адвокатами іншої народности через відповідні адвокатські палати, а удавалися на судову дорогу тільки в крайній потребі.

Зі спортового життя.

Осяг українця в Америці.

Відомий вже широко олімпійський чемпіон плавання, Юрій Коцай з Ню Йорку, пописується тепер плаванням у більших містах Америки і всюди ще поправляє свої власні рекорди. В суботу 30. березня він переплив навзнак в Ст. Луис, Мо., 150 ярдів за 1 мінуту і 38 секунд.

Відень.

В передостанній рунді змагань за чашу побила Вієнна Спортклюб у відношенні 3:0 (0:0). Друга пара, ВАЦ—Рапід, розіграла змагання ремісово, не зважаючи на їх двократне продовжування: 4:4 (2:0, 3:3, 4:3). Таким чином ВАЦ і Рапід гратимуть ще раз і щойно переможець із цих змагань прийде до фіналу з Вієнною. На цих змаганнях було 25.000 учасників.

Подані у нас вчора висліди змагань 6 інших віденських дружин — це змагання за мистецтво. З тих вислідів найзамітніша перемога чеського Слован-у над БАК 3:1 (1:1). Чи ця перемога врятує віденських чехів від упадку до II. ліги, ще не знати.

Прага.

В змаганнях за мистецтво побила Спарта Кладно 6:4 (6:1) в присутности 15.000 видців. Такуж скількість видців мали змагання Славії проти Вікторії Жижков, що закінчилися ремісово 1:1 (1:1). Богеміянс—Чехіє Карлін 4:0 (3:0). На чолі табелі стоїть Вікторія Жижков.

Брно.

В Брно відбулися в суботу і в неділю змагання-турнір 4 дружин з таким вислідом: Субота: Вакер (Відень)—Моравська Славія 3:3 (3:1); Зі- Нім. Ф. К. (Прага) 3:2 (2:2). Неділя: Нім. деніце—Нім. Ф. К.—Мор. Славія 5:2 (3:1); Вакер—Зіденіце 4:2 (2:1). Переможцем вийшов віденський Вакер.

Театри.

Великий Міський Театр:
Середа 24-го, г. 7·30 веч. „Царевич“.
Четвер 25-го, г. 7·30 веч. „Джіоконда“.

Кіна.

„Аполльо“: „Поліцмайстер Тагеєв“.
„Лев“: „Королева Бродвею“.
„Оаза“: „Моряки і білявки“ і „У домі божевільних“.
„Палас“: „Жага“.
„Пан“: „Пожежа сердець“.
„Фатаморгана“: „Цирк Розль“.
„Химера“: „Непереможний“.

Програма радіо.

Четвер 25-го.

Льондон (358). 17·00 Октет. 24·05 Музика до танців.

Париж (1744). 18·35 Пате. 20·00. Концерт Ляпарі.

Берлін (475,4). 20·00. Вечірна програма. 21·30. Смичковий концерт.

Мюнхен (536.7). 21·15. Оперетковa музика.

Давентрі 482,3) 21·00. Симфонічний концерт. 2·00. Скрипк. рецітадь.

Кенігсвустергавзен (1648,3) 21·00. Віольончеля та фортепян.

Мілано (504,2) 20·30. Опера Верді.

Відень (519,9) 20·00 Концерт Ади Сарі.

Будапешт (545). 19·30 Циганська музика. 17·40 Оперова орхестра.

Прага (343,2) 19·30. Симфонічний концерт.

Москва (1442,9) 16·00. Міжнародня музика. 18·30. Опера.

Харків (1680) 18·30. Популярний концерт.

Варшава (1395,1). 17·55 Концерт солістів 20·30. Вечірний концерт. 23·00. Музика до танців.

Краків (314,1) 20·15. Італійські народні пісні.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під дир. І. Когутяка.

Городниця:
Четвер, 25.IV. „Король життя“.
Пятниця, 26.IV. „Чар Мундуру“.
Трибухівці:
Четвер, 25.IV. „Пан Твардовський“.
Пятниця, 26.IV. „Воскресення“.
Грималів:
Субота, 7.IV. „Пташник з Тиролю“.
Неділя, 28.IV. „Король життя“.
Товстеньке:
Неділя, 28.IV. „Запорожець за Дунаєм“.
Понеділок, 29.IV. „Чар Мундуру“.
1—7

Вп. П. Д-р. Лев Голінатий заступник нотаря Михайла Савчинського в Підволочиськах, надіслав на діли Комітету допомоги вдовам і сиротам по священиках у Львові квоту 100 (сто) перший більший даток з належитости за списання контрактів при продажі ерекціональних ґрунтів на поручення Впр. О. Декана Копистянського з Клебанівки і Впр. О. Теофіла Лупинка пароха з Кошляк, Новосільського Деканату. За щедрий дар складає Управа щиру подяку! Vivant sequentes! **Управа.** 1884

В четвер 25. IV 1929 о год. 7. вечером відбудеться в домівці українського лікарського товариства вул. Руська ч. 3. реферат д-ра Бурачинського з нагоди 100-ліття народин проф. Більрота.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

МОДНІ браназолетки, також іншу біжутерію поручає дешево Домбровскі-Розважевскі, Львів (Готель Жоржа), Тел. 7—29. 1366 41-7

НА рати **Матераци** 3 подушки 30 зол. Волосяна 75·. Вклади дротяні 26·. Канапки до розкладання гобелінові 55·. Фотелики розкладані 45·. Гобелінові отомани 55·—. **Ліжка** сіткові 40·. Вішала стоячі 25·—. Умивальки 5·. Ліжко восяжне 20·—. Діточі білі лякеровані 50·. Фабрика ЗАКС, вул. Личаківська ч. 132. 1781 5—6

ГОДИННИКИ тільки найліпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найвисшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5 5 159-r

КОСІВ, за Коломиєю, пенсіонат п. Лукашевської поручає покої сонішні з першорядним удержанням, ціни умірковані. 1877 1-20

СУКНІ **моделі 1929 р. за безцін,** також всілякі наймодніші трикотажні вироби поручає **„ТРИКОТАЖ“, пл. Марійська 5.** в брамі. 1879 1—2

ШУКАЮ у Львові 2—3 компати з приналежностями Оферти: „Діло“ для М. Н. 1863 3-3

УКРАЇНЦІ Кулинівщини пошукують адвоката Українця. Місце на приміщення канцелярії є догідне. І помешкання знайдеться. Відомість слати до чит. „Просвіти“ в Куликові. 1881 1—3

В ЯРЕМЧИ в сусідстві стації дешево до продання парцеля 3200м² трифронтова, сонячна. Дуже корисна льоката капіталу. Зголошення до кооперативи „Ґаразд“ в Дорі. 1876 1-5

АНДРІЙ Кульчицький Густ, урожд. 1896 в Кульчицях пов. Самбір уневажнюю згублену військову книжечку видану через П. К. У Самбір. 1885

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціаліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

432 **Пересвітлення Рентґеном.** 20—25

Правдивим святочним дарунком є оригінальні „AUTO-SYPHON“ „Sparklet“-а до виробу содової води, всяких мінеральних вод і відсвіжуючих напитків, в дома.

До набуття:
У предст. на воєвід. Познанське і Поморське **Великопольс. Дім Пром. Торгов. „PEZAP“** Сп. з обм. пор. в Познані, вул. Товарова ч. 21.
У предс. на Станиславівське воєв. **Т. Кятковскі, Станиславів, Сапіжинська** ч. 15. а також у всіх філіях фірми **Юлій Майнль, спілка Акційна,** у Варшаві, Львові, Кракові, Бельську, Цешині, Катовицях, Корол. Гуті і т. д. або у ген. представництві

„AUTO-SYPHON“
ЛЬВІВ, Коперника 42 6.
Телеф. 42 48.

Фірмам або добреситуованим особам віддано представництво на прочі воєвідства і в. м. Данціг.
882 1—2

ЛІЖКО полеве залізне „Патент“ з матерацом, займає як найменше місця **30 зол.** На провінцію висилаю по одержанню задатку. Фабрика **ЗАКС** Львів, вул. Личаківська ч. 132.
1781 5—6

Подільський Союз Кооператив у Тернополі оголошує отсим

КОНКУРС

на одного люстратора. — **Вимоги:** 1) Висока або середня фахова освіта. 2) Практика в одному з ПСК. 3) Знання обовязуючих кооперативних законів. 4) Практичне обзнайомлення з книго- і діловодством кооператив І. і ІІ. ступня. Посада до обняття негайно. Платня після умови. Подання з прилогами документів і описом життя надсилати до дня 15. мая 1929 р. на імя Дирекції ПСК. в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 11.
1865 3—3

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства Українсько-Руських Правників у Львові відбудуться в пятницю дня 10. травня 1929 р. о год. ні 6 вечером в домівці Товариства „Українська Бесіда“ — Дім Народний зі слідуючим порядком нарад:

1) Отворення Зборів. 2) Відчитання протоколу послідних Загальних Зборів 3) Звіти ділові Членів Головної Ради 4) Звіт Контрольної Комісії і внесок на уділення абсолюторії. 5) Вибір Голови, Членів Головної Ради Товариства і Контрольної Комісії. 6) Справа спільного видавання журналу „Життя і Право“ з Товариством Союз Українських Адвокатів. 7) Справа підвишки членських вкладок. 8) Внесення і запити. — На случай браку статутового комплету відбудуться ті Збори пів години пізніше т. є. о год. 6·30 вечером, в тім самім дні і в тім самім льокалі без огляду на число присутних. — За Головну Раду Товариства: **Зенон Лукавецький,** голова, **Д-р Іван Грицай,** секретар. 1883 1—1

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

ПОРУЧАЄ

так у Львові, як також у всіх складах в краю

ВИНА

на свята по найнизших цінах:

Вина угорські:			
Самородне з 1927 р.	0·7 л	зл.	5·60
„ „	0·7 л	„	7·50
„ старе	0·7 л	„	8·50
Самородний Токай Витравний	0·7 л	„	10·—
Токай солодкий	0·5 л	„	9·—
„ витравний	0·5 л	„	9·—
Вина австрійські:			
Ґумпольдскірхен	0·7 л	„	7·50
Маргаретнер Рісліnґ	0·7 л	„	7·80
Карловіцер червоне солодке	0·7 л	„	6·—
Вина французькі фірми: Will Tourneur & Co, Bordeux:			
St. Julien червоне	0·7 л	зл.	6·50
Medoc Superieur черв.	0·7 л	„	6·—
Graves Excelsior біле	0·7 л	„	6·—
Haut-Sauternes біле	0·7 л	„	8·50
Barsac біле	0·7 л	„	8·50

Вина італійські:			
Ароматне Терменo біле	0·7 л	„	5·60
Мушкательове біле	0·7 л	„	5·20
Кальдаро червоне	0·7 л	„	5·—
Вермут Ґенція	0·7 л	„	7·50
Вино грецьке:			
Самос	0·7 л	зл.	7·50
Коняк французький:			
Ожіе Фрер	0·7 л	зл.	25·—
„ „	0·35л	„	13·—
Коняк італійський:			
Каміс Шток	0·7 л	зл.	24·—
„ „	0·5 л	„	16·—
„ „	0·3 л	„	8·50
„ „	плоска	„	4·—

Горівки монополеві, горівки Бачевського, лікери, коняки руми.

Всечеснійшому духовенству поручаємо спеціяльні богослужебні вина.

1880 1—3

VIM, є великою помічю для кожної ґаздині. Миється ним шкло і порцеляну, чистить ложки, ножі і вилки, шурує горшки, ронділ і всіляке кухонне начиння. При помочі Vim'у удержується ідеально ванни, мидниці і крани. Посипати вогку шматку малою кількістю Vim'у, а по хвилині зникнуть всілякі плями і злоги, — відтак довести всьо до полиску, чистою мягкою шматкою.

V. P. 15—1

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.